

За більшовицькі надри

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова

Серета
20
ВЕРЕСНЯ
1950 р.
№ 21 (295)
Ціна 20 коп.

В університеті проходять звітно-виборні комсомольські збори. Проведемо їх організовано, під знаком принципової більшовицької критики і самокритики. Оберемо до керівних комсомольських органів кращих комсомольців — відмінників навчання і активістів громадської роботи!

ДОКОРИННО ПЕРЕБУДУВАТИ РОБОТУ ЛІНГВІСТИЧНИХ КАФЕДР

Великий вождь і учитель, найвидатніший вчений нашого часу товариш Сталін своїми класичними працями з питань мовознавства зробив великий внесок в скарбницю марксизму-ленінізму. Ці праці зробили переворот в радянському мовознавстві, повернули його на справжній марксистський шлях, стали геніальною програмою його розвитку.

Товариш Сталін у своїх статтях викрив антимарксистські концепції в науці про мову, які були висунуті академіком Марром і енергійно проповідувалися його «учнями», дав ясні і чіткі відповіді на найважливіші і найскладніші питання мовознавства.

Творчо реалізувати мудрі вказівки товариша Сталіна про мову, перебудувати викладання мовознавчих дисциплін — невідкладне завдання радянських лінгвістів.

Прихильники маррвського так званого «нового вчення про мову» вульгаризували марксизм, гальмували розвиток радянського мовознавства.

Шкідливі теорії академіка Марра були у великій шани і в нашому університеті, зокрема на філологічному факультеті. Мовознавчі кафедри факультету, особливо в останні роки, проводили дуже інтенсивну пропаганду так званого «нового вчення» акад. Марра. Послідовним прихильником і найактивнішим проповідником цього «вчення» був колишній декан факультету доцент Москаленко.

Впровадження так званого «нового вчення про мову» в першу чергу проводилось на лекціях. Всі викладачі лінгвістичних дисциплін в міру своїх сил намагалися проназити свої курси псевдонауковими поглядами Марра. Протягом останнього семестру на третій і четвертий курсах філологічного факультету читався спецкурс і спецсеминар з «нового вчення». Інтенсивна популяризація теорії акад. Марра проводилася з ініціативи доцента Москаленка на спеціально влаштовуваних на факультеті наукових сесіях, а також на міжобласних діалектологічних нарадах і серед вчителів міста.

В результаті здійснення цієї системи заходів голови студентів засмічувалися рядом неправильних, плутаних і шкідливих положень так званого «нового вчення про мову». В значній мірі знайшло відбиття це «вчення» і в науковій продукції лінгвістичних кафедр університету.

Слід відзначити, що в період проведення на сторінках «Правди» вільної дискусії з питань мовознавства переважала більшість співробітників мовознавчих кафедр філологічного факультету не висловились проти маррвського вчення про мову.

Навіть після виступу І. В. Сталіна в «Правді» ніхто з мовознавців фа-

культету не висловив свого ставлення до так званого «нового вчення про мову» акад. Марра, не засудив своєї попередньої діяльності по популяризації його. Про це свідчить перший пленум кафедр гуманітарних наук, який пройшов вкрай незадовільно.

Лише на початку нового навчального року, на засіданні Ради філологічного факультету 9-IX, за вимогою громадськості мовознавчі факультету засудили свої попередні лінгвістичні погляди, однак і тут виступи керівників мовознавчих кафедр тт. Букатевича, Москаленка і Черняхівського не були самокритичними.

Таке становище на філологічному факультеті могло виникнути лише в результаті недостатньої озброєності викладачів лінгвістичних дисциплін марксистсько-ленінською теорією. Вивчення творів класиків марксизму-ленінізму проводилося викладачами недостатньо творчо, мали місце начотничтво і талмутизм.

Рішуча ліквідація наслідків запровадження маррвського «нового вчення про мову» на філологічному факультеті — справа першорядної ваги. Це — бойове завдання всіх мовознавчих кафедр факультету, всієї громадськості університету. Необхідно в найкоротший строк докорінно перебудувати роботу лінгвістичних кафедр на основі геніальних положень товариша Сталіна з питань мовознавства, перебудувати і ґрунтовно поліпшити викладання мовознавчих дисциплін. Від того, як швидко впровадиться з цим важливим завданням наші мовознавці, залежить якість підготовки кадрів майбутніх спеціалістів-філологів.

Для того, щоб з честю виконати поставлені перед ними завдання, викладачі лінгвістичних дисциплін повинні систематично і глибоко вивчати твори класиків марксизму-ленінізму і творчо застосовувати положення марксистсько-ленінського вчення в своїй практичній роботі. На факультеті необхідно організувати спеціальні семінари і наукові конференції по вивченню праць товариша Сталіна з питань мовознавства. Викладачі-мовознавці повинні переглянути всі види роботи (лекції, спецкурси, спецсеминари, тематику курсових і дипломних робіт, дисертації тощо) відповідно до вчення товариша Сталіна про мову.

Виправити недоліки в роботі можна лише на основі принципової більшовицької критики і самокритики. Для поліпшення роботи мовознавчих кафедр слід надати дійову допомогу їм з боку кафедр філософії і марксизму-ленінізму.

Новий навчальний рік на філологічному факультеті повинен пройти під знаком боротьби за здійснення геніальних вказівок товариша Сталіна в галузі мовознавства.

Засідання Ради філологічного факультету

9 вересня відбулося засідання Ради філологічного факультету, на якому були обговорені заходи щодо перебудови роботи лінгвістичних кафедр в світлі геніальних праць товариша Сталіна з питань мовознавства.

Відкриває засідання декан факультету доцент П. І. Збандуто. Вона коротко охарактеризувала величезне значення статей І. В. Сталіна для розвитку марксистсько-ленінської науки про мову.

З доповіддю про підсумки роботи Всесоюзної наради з питань мовознавства, яка відбулася в кінці серпня в Москві, і про завдання працівників факультету в галузі перебудови викладання лінгвістичних дисциплін на основі праць товариша Сталіна виступив заступник декана доцент Н. І. Букатевиц.

В обговоренні доповіді взяли участь тт. Коган, Москаленко, Дзензелів-

ський, Недзвідський, Несторенко, Кобякова, Копиленко, Савицька, Черняхівський.

На жаль, не всі виступи учасників засідання були цілеспрямованими, критичними і самокритичними. Так, виступи тт. Когана, Москаленка і Дзензелівського мали лише інформаційний характер.

З гострою і принциповою критикою роботи мовознавчих кафедр, які популяризували антимарксистські теорії акад. Марра, виступили тт. Недзвідський, Несторенко і Збандуто.

В повній мірі самокритичним був виступ старшого викладача тов. Кобякової.

Рада намітила ряд конкретних заходів по перебудові роботи лінгвістичних кафедр факультету і викладання мовознавчих дисциплін на основі сталінського вчення про мову.

Звіти і вибори в комсомольських групах

Прошли звітно-виборні збори в комсомольських групах. В переважній більшості груп вони пройшли організовано, на високому ідейно-політичному рівні, під знаком принципової критики і самокритики і при великій активності комсомольців.

Комсомольці серйозно, по-діловому обговорили підсумки комсомольської роботи за рік, визначили успіхи в роботі і сміливо викрили недоліки.

Найкраще звітно-виборні збори пройшли в групі фуркантів основ марксизму-ленінізму V курсу історичного факультету Комсомольські групи старанно підготувались до своїх звітно-виборних зборів. Діяльну участь у підготовці і проведенні зборів взяла партійна група курсу. В дебатах виступили комуністи тт. Співак, Горбунов та ін.

Добре пройшли також збори на IV курсі російського відділу філологічного факультету (комсорг т. Полнарєва), на III курсі російського відділу (кол. комсорг т. Артюшина), на III курсі хімічного факультету (кол. комсорг т. Булатова), на IV курсі економічного факультету (комсорг т. Фішман) та ін.

В комітеті ЛКСМУ

13 вересня на засіданні комітету ЛКСМУ університету було обговорено питання про створення комсомольських організацій курсів на юридичному та історичному факультетах.

Згідно рішення ЦК ВЛКСМ від 6 вересня ц. р. комсомольським організаціям вузів дозволено створення курсових комсомольських організацій на факультетах, які нараховують понад 100 комсомольців, з наданням їм прав первинних комсомольських організацій. Дане рішення є серйозним кроком вперед на шляху організаційного зміцнення комсомольських організацій вищих навчальних закладів.

Дякуючи цьому заході, вирішується питання більш оперативного, цілеспрямованого керівництва роботою комсомольських груп, створюються великі можливості для справжнього перетворення комсомольських

В Звітні доповіді більшості комсоргів відображали дійсний стан роботи комсомольських груп. Доповіді викликали ділове, критичне обговорення питань комсомольцями.

Однак в деяких групах звітно-виборні збори не були як слід підготовлені. Були випадки зриву комсомольських зборів на юридичному факультеті (комсорг тт. Зашибалова, Бурдукевич), на перших курсах історичного і хімічного факультетів.

На II курсі фізико-математичного факультету (комсорг т. Пожидаєва) на зборах мало місце порушення інструкції ЦК ВЛКСМ «Про проведення звітів і виборів в комсомольських організаціях».

Незадовільно пройшли комсомольські збори в окремих групах філологічного факультету (комсорг тт. Лозянко, Хлинова). Тут доповіді комсоргів були недостатньо критичні і тому не викликали жвавого обговорення.

Ці недоліки негативно позначаються на загальному ході звітно-виборної кампанії в комсомольській організації. Уникнути їх в подальшій роботі — невідкладне завдання комсомольців.

В центрі всієї виховної роботи. Це рішення дає можливість докорінно поліпшити планування внутрішньогрупової і виховної роботи серед молоді, збільшити порядок дня факультетських комсомольських зборів від цілого ряду малозначних, непринципових питань, а тим самим створити всі можливості для покращення якості роботи комсомольського бюро.

Створення курсових комсомольських організацій сприяє будівництву роботи найбільш продумано і дійово, враховуючи специфічні особливості кожного курсу.

Враховуючи це все, комітет комсомолу дозволив створення курсових комсомольських організацій і проведення виборів бюро цих комсомольських організацій на юридичному та історичному факультетах.

Завдання комсомольської організації в роботі з студентами перших курсів

В цьому році в наш університет прийшло нове поповнення—338 юнаків і дівчат, переважна більшість яких нещодавно закінчила середні школи і не має необхідного досвіду самостійної роботи. Допомогти першокурсникам активно включитись в навчальний процес — невідкладне завдання громадських організацій університету. Особливо велика роль в цій справі належить комсомольській організації.

Підсумки минулого навчального року свідчать про те, що університетська комсомольська організація мало уваги приділяла першим курсам. Наслідком цього було те, що першокурсники, позбавлені допомоги, відставали у навчанні. Вони одержали під час зимової і літньої іспитових сесій значну кількість незадовільних оцінок.

З перших днів нового навчального року комсомольська організація університету повинна глибоко проаналізувати роботу з першими курсами в минулому навчальному році, зробити для себе певні висновки і вжити заходів щодо піднесення рівня цієї роботи. Ні в якому разі не повинні повторюватись недоліки, які мали місце в минулому.

Одне із важливіших завдань комсомольської організації в роботі з першими курсами полягає в тому,

щоб навчити студентів цих курсів з перших днів навчання в університеті правильно організувати свій час і самостійно працювати над оволодінням науками. Треба зараз організувати зустрічі першокурсників з професорсько-викладацьким складом та студентами-відмінниками, розказати молодим студентам про те, як працювати над книгою, як готуватися до семінарів, колоквиумів, заліків та іспитів, як організувати свою самостійну роботу. Треба якнайширше популяризувати досвід роботи кращих студентів.

Факультетські комсомольські організації повинні налагодити систематичний контроль за самостійною роботою першокурсників. Проведення товариських колоквиумів, запровадження самозвітів студентів про роботу на групових зборах, організація допомоги нестигаючим, щомісячне запровадження групових планів самостійної роботи по підготовці до іспитової сесії — ось невідкладні завдання комсомольських організацій факультетів у роботі з першими курсами.

Великим стимулом у навчанні є любов до обраної професії. Цю любов повинні виховувати комсомольські організації. Необхідно, щоб кожен студент ясно усвідомив, що навчання в університеті є не його приват-

НА ВИСОКОМУ РІВНІ

Активно, в дусі більшовицької критики і самокритики пройшли звітно-виборні збори комсомольської організації хімічного факультету. В обговоренні доповіді секретаря комсомольського бюро т. Богатського взяли участь 20 комсомольців.

Виступаючи відзначали успіхи, яких домоглася комсомольська організація в навчання і громадській роботі на протязі минулого навчального року, а також гостро критикували недоліки, які мали місце в роботі комсомольської організації.

Учасники зборів обрали новий склад комсомольського бюро факультету.

А. КОЛЕСНИК.

Збори пройшли незадовільно

Недавно на філологічному факультеті відбулися звітно-виборні комсомольські збори. Ці збори були погано підготовлені і пройшли незадовільно.

Доповідь секретаря комсомольського бюро факультету тов. Львової була складена насип, без достатнього аналізу стану роботи в комсомольській організації. Особливо мало було приділено уваги питанням політико-виховної і культурно-масової роботи.

Слабка підготовка до звітно-виборних зборів привела до того, що на них не було ділового обговорення основних питань комсомольської роботи на факультеті. Виступи комсомольців не були достатньо критичними. Конкретних пропозицій по поліпшенню роботи комсомольської організації було внесено мало. Тому й не дивно, що рішення зборів було неповним і не відбило всіх завдань комсомольської організації.

В незадовільному проведенні звітно-виборних комсомольських зборів на філологічному факультеті є й доля вини комітету комсомолу університету, який недостатньо серйозно поставився до підготовки зборів.

Бюро Одеського міського комітету ЛКСМУ прийняло відповідну постанову з приводу проведення звітно-виборних комсомольських зборів на філологічному факультеті університету.

О. ЧЕХІВСЬКИЙ.

ною справою, а ділом державної ваги. Кожний студент повинен прагнути вчитись якнайкраще, щоб підготувати себе до майбутньої практичної діяльності в обраній ним спеціальності і після закінчення університету працювати там, де це найбільш потрібно для держави.

Комсомольським організаціям факультетів треба систематично працювати з першокурсниками, проводити серед них тематичні комсомольські збори, на які запрошувати старих досвідчених викладачів, практичних працівників у тій чи іншій галузі знань, спеціалістів, що закінчили наш університет, студентів старших курсів і т. д. На таких зборах можна послухати доповідь про певну спеціальність, її привабливі сторони і вимоги, яким повинен відповідати той, хто її обрав, прочитати і обговорити листи випускників нашого університету тощо.

Робота з першими курсами — одна з відповідальних ділянок комсомольської роботи. Щоб ця ділянка не відставала, комсомольська організація університету повинна працювати з першими курсами наполегливо і систематично.

О. ЧЕРЕДНИЧЕНКО,
член комітету ЛКСМУ.

Ліквідувати недоліки, домогаються нових успіхів!

(На відкритих партзборах філологічного факультету)

12 вересня на філологічному факультеті відбулися відкриті партійні збори. Комунисти разом з безпартійними обговорили на зборах підсумки минулого учебного року і визначили завдання на 1950-51 навчальний рік. З доповіддю про підсумки учебної, наукової і політико-виховної роботи на факультеті виступив заступник декана тов. Смагленко.

Доповідач розповів про успіхи, які були досягнуті колективом факультету на протязі минулого навчального року і детально зупинився на недоліках, що мали місце в учебно-виховній роботі. Особливу увагу приділив тов. Смагленко питанням про недоліки в роботі лінгвістичних кафедр, які довгий час пропалували антимарксистську теорію акад. Марра, піддавали різкій критиці діяльність колишнього декана філологічного факультету доцента Москаленка, який був найбільш активним популяризатором маррівського так званого «нового вчення про мову».

Тов. Смагленко докладно охарактеризував у своїй доповіді підсумки академічної, агітаційно-пропагандистської і культурно-масової роботи на факультеті.

Після доповіді розгорнулися жваві дебати. Присутні у своїх виступах доповнювали доповідача, викривали недоліки в різних галузях роботи,

накресливали заходи до ліквідації існуючих хиб, до дальшого піднесення учебної і політико-виховної роботи. Широко обговорювалась на зборах робота академічних груп. Виступаючи вказували на необхідність підвищення ролі академічних груп в справі ідейного виховання студентської молоді. Про це говорили у своїх виступах студенти тт. Салаван, Савілова, Нікітін, Заріцький.

Самокритичним був на цей раз виступ доцента Москаленка. Говорячи про недоліки в науковій роботі факультету, про помилки, які були допущені лінгвістичними кафедрами, він передусім піддав критиці свою роботу.

Ряд виступаючих вказував на недоліки в питаннях побуту студентів, які живуть в гуртожитках.

Відкриті партійні збори філологічного факультету пройшли досить активно. На них виступило 14 чол. Збори обговорили найважливіші питання учебно-виховної роботи. Недоліком зборів слід вважати те, що на них не була в достатній мірі обговорена робота кафедр факультету.

Збори прийняли розгорнуте рішення, скероване на усунення допущених хиб, на покращення учебної, наукової і політико-виховної роботи на факультеті.

В. ВІКТОРОВ.

Інтерес до слов'янської літератури

В Одеському університеті, який налічує вже 85 років свого існування, протягом багатьох років працювали найвидатніші спеціалісти з слов'янознавства, такі як основоположник слов'янської філології В. П. Григорович, відомий слов'янознавець А. А. Кочубинський та ін.

Велика робота в галузі славистики була проведена в радянські роки видатним спеціалістом професором Одеського університету М. В. Беляєвим.

У минулому році викладачі кафедри зарубіжної літератури вперше після довгої перерви у викладанні слов'янських літератур розробили і почали читати курси болгарської літератури (доцент Шайкевич), польської літератури (викладач Ковальчук) та чеської літератури (викладач Матяш). Цей курс викликав великий інтерес студентів, і вже випускники 1950 року присвятили свої дипломні роботи темам з історії слов'янських літератур. Так, були захищені дипломні роботи про творчість болгарських

письменників Христо Ботева, Івана Вазова, Людмила Стоянова, чеських — Яна Неруди, Юліуса Фучика, Карела Чапека, польських — Адама Міцкевича, Елізи Ожешко та ін.

Ряд наукових співробітників готує дисертації з слов'янських літератур. Готова вже дисертація старшого викладача тов. Галачука «Слов'янська тема у творчості українських письменників-демократів другої половини XIX віку».

Доцент В. З. Несторенко працює над темою «Шевченко і слов'яни». Колектив кафедри зарубіжної літератури в цьому році взявся за розробку теми «Література країн народної демократії на шляху до соціалістичного реалізму».

У всезростаючому потягові викладачів і студентів до вивчення слов'янських мов і літератур виявляється той величезний інтерес до слов'янської літератури, який викликали великими успіхами будівництва соціалізму в країнах народної демократії. Л. БАНІТА.

ТАМ, ДЕ ЖИВ І ПРАЦЮВАВ І. В. МІЧУРІН

Група студентів V курсу біологічного факультету в кількості 13 чол. під керівництвом доцента Дмитрашко під час літньої перерви виїжджала в екскурсію до Мічурінська — міста, в якому жив і працював великий перетворювач природи І. В. Мічурін.

Нижче ми подаємо враження учасника цієї екскурсії студента Є. Левченка.

Ніби голубий узор на зеленому килимі землі, котить свої води річка Лісний Воронеж. Ось вона обгине невеличку садибу, яка здається здалеку суцільною ділянкою лісу. У воді відбиваються, як у дзеркалі, кущі і дерева, що примостилися біля самої річки.

Ось ростуть стрункі красуні тополі, посаджені багато років назад дбайливою рукою Івана Володимировича Мічуріна. Вони — мовчазні свідки всіх тих чудес, які приніс світові цей невтопний труженник, видатний перетворювач природи.

Осторонь, весь залитий сонцем, стоїть, потонувши у зелені, звичайний двоповерховий будинок міського типу. Невеличка меморіальна дошка, прикріплена до стіни, вказує: «Тут жив і працював І. В. Мічурін. 1885—1935».

Заходите до будинку, і вас мимоволі охоплює хвилювання. Ще п'ятнадцять років тому тут ступали ноги прекрасної людини і вченого. Прості зашпори кімнати з тьмяними ставнями на всіх вікнах збудовані за рисунками Мічуріна. Нічого не переставлялось, не виносилось, все так, як бу-

ло при ньому. Ось робоча кімната, письмовий стіл. На ньому експонуються муляжі крапчик сортів яблук, груш, вишень, створених знаменитим природодослідником. А зверху на стіні висить портрет В. І. Леніна, обрамлений самим Іваном Володимировичем.

Біля будинку розташований гібридний розсадник. Майже всі крапчик плодів культури, слух про які пройшов усю земну кулю, розносячи славу про російського вченого, зібрані на цій маленькій ділянці.

Саме тут розпочинав свій славетний шлях І. В. Мічурін. Над цими деревами проводились дослідні по випробуванню методів попереднього вегетативного зближення, ментора, суміші пилку, посередника, скрещення географічно віддалених форм — тих методів, які піднесли на цілу епоху наукову думку природознавства і з'явилися природно-матеріалістичним обґрунтуванням перемоги прогресивної біології над реакційним менделеморганістичним напрямком у 1948 р. Вперше на цій ділянці Іван Володимирович показав дійовість своєї теорії акліматизації і неприйнятність

ПОРАДИ ПЕРШОКУРСНИКАМ

ЯК ГОТУВАТИСЬ ДО СЕМІНАРІВ З ОСНОВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ

В кінці вересня в усіх групах перших курсів почнуться семінарські заняття з основ марксизму-ленінізму. В ідейно-політичній підготовці і вихованні студентів семінарські заняття з основ марксизму-ленінізму мають дуже велике значення. У постанові ЦК ВКП(б) від 14 листопада 1938 року, опублікованій у зв'язку з виходом у світ «Короткого курсу історії ВКП(б)», дані керівні вказівки відносно того, якими повинні бути семінарські заняття. Семінари, як говориться в цій постанові, повинні бути організовані так, щоб була забезпечена творча робота кожного учасника семінару, велось жваве обговорення теоретичних питань, щоб була забезпечена товариська дискусія з теоретичних і методичних питань.

Таким чином, з постанови ЦК ВКП(б) цілком ясно, що семінари повинні носити характер розгорнутої бесіди, щоб на них була товариська дискусія: метод питань і відповідей, звичний у середній школі, не повинен мати місця при проведенні семінарських занять у вищому учебовому закладі.

Проведення семінарів на високому ідейно-теоретичному рівні і методично правильно залежить не тільки від підготовки і педагогічної майстерності викладача, а в дуже великій мірі залежить також від підготовки студентів.

Що повинні робити студенти для того, щоб добре підготуватися до семінарських занять з основ марксизму-ленінізму?

Для цього необхідно, по-перше, заздалегідь і докладно ознайомитися з планом семінарського заняття, яке має відбутись; плани семінарів будуть роздані в групах і висінені в кабінеті марксизму-ленінізму. Після цього необхідно приступити до конспектування всієї літератури, яка буде вказана в плані семінару.

Складання конспектів — сама важлива частина підготовки до семінарських занять, і до цієї роботи треба поставитись з великою увагою. При конспектуванні не можна переписувати з книги цілком абзацами, як це роблять іноді деякі студенти, а, прочитавши уважно один чи два рази той або інший розділ, добре продумати його зміст і викладати своїми словами. Конспекти в обов'язковому порядку необхідно приносити на кожне семінарське заняття.

Після того, як вся література буде законспектована, необхідно перевірити, чи на всі питання семінару є відповіді в конспекті; якщо на окремі

питання семінару нема відповідей або якась із відповідей неповна і не досить чітка, необхідно ще раз проглянути місце творів, які стосуються даного питання, і пошукати в них відповіді на незрозуміле питання. У тому випадку, коли питання все ж таки залишається незрозумілим, слід заздалегідь, до семінарського заняття, звернутися до викладача і одержати у нього консультацію.

Крім індивідуальних консультацій, потрібно систематично відвідувати групові консультації, які проводяться викладачами в певні дні тижня.

Готуючись до семінарів, студент повинен при вивченні рекомендованої літератури ґрунтовно продумати питання про те, яке відношення має та література, що він вивчає, до сучасності, тобто навчитись пов'язувати теоретичне вивчення основ марксизму-ленінізму з питаннями нашого внутрішнього і міжнародного становища, з завданнями нашого соціалістичного будівництва, з боротьбою комуністичних і робітничих партій за кордоном, з успіхами будівництва соціалізму в країнах народної демократії. Для того, щоб навчитись пов'язувати питання теорії, які вивчаються, з сучасністю, кожен студент повинен систематично читати газети і журнали.

Крім складання конспектів з усієї теми семінарського заняття, необхідно до кожного окремого заняття складати короткі тези з тих розділів теми, які будуть намічені викладачем для обговорення на наступному занятті.

На самому семінарському занятті студенти повинні уважно і критично слухати всі виступи товаришів, робити замітки, якщо виступи здаються неправильними, і виступати потім з виправленнями і доповненнями.

Необхідно постійно привчати себе до того, щоб виступати стисло і, не розпливаючись в окремих деталях, прагнути за короткий час сказати все найбільш істотне і важливе, бо на кожний виступ відводиться обмежений час, в середньому 10 хвилин.

Сказаним далеко не вичерпуються всі необхідні вказівки про те, як готуватися до семінарських занять. В ході навчання, на самих заняттях і на консультаціях у викладачів студенти одержать ще ряд конкретних вказівок з питань підготовки і проведення на високому рівні семінарів з основ марксизму-ленінізму.

Доцент П. ЄФРЕМОВ,
зав. кафедрою марксизму-ленінізму.

НАШ КАЛЕНДАР

К. Е. ЦІОЛКОВСЬКИЙ

(15 років з дня смерті)

19 вересня минуло 15 років з дня смерті видатного російського вченого К. Е. Ціолковського.

Ціолковський був талановитий самоучка, в якому яскраво виявились характерна риса російського народу — висока обдарованість. Він не одержав систематичної освіти, все забрав своїм розумом, хоч працював у неймовірно важких умовах царської Росії.

Лише після Жовтневої революції Ціолковський зміг здійснити свої мрії про широке розгорнення наукових досліджень в галузі аеродинаміки.

Важко переоцінити заслуги К. Е. Ціолковського і значення його робіт не тільки для нашої країни, а й для всього світу. За вісім років до польоту братів Райт Ціолковський у 1895 році опублікував свою працю «Аероплан або птахоподібна літальна машина», в якій дав оригінальний розрахунок моноплана з облічним фізеляжем і розв'язав питання про двигун.

Найбільша заслуга Ціолковського полягає в тому, що він з'явився творцем висотної ракети, на 16 років випередив Гагаря, якому буржуазні вчені приписують винахідництво у цій галузі.

Ціолковський створив теорію польоту ракети — теорію реактивного руху. Він з'явився основоположником нової глави теоретичної механіки — теорії руху тіла перемінної маси або ракетодинаміки.

У 1903 р. з'явилися статті Ціолковського з ракетної техніки. В них він обґрунтував можливість застосування реактивних приладів для міжпланетних польотів.

В останні роки свого життя К. Е. Ціолковський працював над розробкою основних принципів конструкції реактивних літаків. Кіт дослідження над реактивними літальними апаратами він закінчує прекрасними словами: «За ерою аеропланів гвинтових повинна буде слідувати ера аеропланів реактивних або аеропланів стратосфери».

Радянський народ свято шанує пам'ять К. Е. Ціолковського — великого вченого, геніального винахідника.

Доцент К. ДЕМИДОВ.

СПОРТИВНА НЕДІЛЯ

Багатолюдно і жваво було минулої неділі на новообладнаному спортивному майданчику університету. Кафедра фізичного виховання проводила тут бліттурнір факультетських команд з волейбола. Юридичний, фізико-математичний, філологічний, історичний, біологічний та інші факультети виставили чоловічі і жіночі команди.

Цікаво пройшла гра чоловічих команд. Команда юридичного факультету, вигравши з рахунком 2:0 у сильної команди фізико-математичного факультету, у складі якої грав волейболіст 2-го розряду аспірант тов. Зиков, зустрілась у фіналі із своїм постійним «суперником» філологічним факультетом. Впертий напружений матч закінчився перемогою юридичного факультету. Більшість очок дали команди студенти тт. Шуровський, Заріцький, Тенейшвілі.

В цей же час у студентському клубі проводився розіграш першості університету з шахів. Розіграш проводив аспірант фізико-математичного факультету першорозрядник Головань. У розіграші взяли участь студент II курсу юридичного факультету тов. Розшенкін, аспірант фізико-математичного факультету першорозрядник Нейдінг, студент V курсу історичного факультету першорозрядник Співак та ін. Перше місце зайняв тов. Нейдінг, друге — студент I курсу юридичного факультету Токарев, третє — студент II курсу юридичного факультету Розшенкін. Розіграш привернув увагу багатьох молодих шахістів.

Е. ТАШМА.

Відповідальний редактор
В. ЄФІМЕНКО.